

Súd: Okresný súd Bratislava IV
Spisová značka: 17Ps/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1420202909
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kalata
ECLI: ECLI:SK:OSBA4:2022:1420202909.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava IV sudcom JUDr. Petrom Kalatom v právnej veci navrhovateľky: T., o návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony T. zastúpenej procesným opatrovníkom, R. takto

r o z h o d o l :

I. Súd obmedzuje spôsobilosť na právne úkony T. tak, že menovaná nie je spôsobilá podávať návrhy na uzatváranie zmlúv a dohôd, uzatvárať zmluvy a dohody, spisovať zápisnice, samostatne konať a vystupovať pred finančnými inštitúciami, štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy, súdmi, a inými inštitúciami, rozhodovať o svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti, preberať doručované písomnosti, ako aj nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom s výnimkou dispozície s peňažnou hotovosťou vo výške 50,- Eur jednorazovo, maximálne 200,- Eur mesačne.

II. Menovanej sa ustanovuje opatrovník T. ktorá ju bude zastupovať pri právnych úkonoch na ktoré jej bola spôsobilosť na právne úkony obmedzená. Opatrovník je povinný podávať súdu dvakrát do roka a to do 30.06. a 31.12. o T. správy o výkone funkcie opatrovníka a o nakladaní s majetkom opatrovankyne a do 30. dní po skončení svojej funkcie je povinná podať súdu záverečný účet o správe majetku.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

IV. Trovy dokazovania hradí štát.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 27.07.2020 doručila navrhovateľka, dcéra vyšetrovanej, návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony vyšetrovanej, ktorý odôvodnila tým, že vyšetrovanej bola v roku 1982 diagnostikovaná duševná choroba - paranoidná schizofrénia. Bola osemkrát hospitalizovaná v rôznych psychiatrických zariadeniach. Jej stav sa nezlepšuje, svoju chorobu si neuvedomuje, nedodržiava stanovenú liečbu, vynecháva preventívne návštevy lekára. Vynechávanie liekov má za následok zhoršenie jej zdravotného stavu. Hospitalizácie prebiehali v doprovide policajného zboru do nemocnice. Duševná porucha sa v bežnom živote vyšetrovanej prejavuje dezorientáciou v čase, okrikovaním okolitých ľudí v dôsledku halucinácií, neschopnosťou hospodáriť s peniazmi, zakladaním osobných zlatých šperkov v záložniach, nespavosťou, nasťahovaním cudzieho človeka do domácnosti, dôverčivosťou voči cudzím ľuďom, ktorí sa často snažia podvodným spôsobom vylákať peniaze, opakovaným podpisovaním nepotrebných zmlúv s telekomunikačnými operátormi, neustálym telefonickým kontaktovaním rodinných príslušníkov v rôznych, aj nočných časoch. Podľa navrhovateľky, odkazom na lekársku správu nemožno očakávať zlepšenie zdravotného stavu vyšetrovanej.

2. Uznesením č. k. 17Ps/1/2020-24 z 26.04.2020 súd ustanovil vyšetrovanej opatrovníčku, R..

3. Uznesením č. k. 17Ps/1/2020-39 zo dňa 17.06.2021 súd nariadil znalecké dokazovanie za účelom zistenia potreby, resp. rozsahu obmedzenia vyšetrovanú v spôsobilosti na právne úkony.

4. Z lekárskej správy T. z č. I. 4 v spise, zo dňa 08.03.2021, súd zistil, že vyšetovaná je od augusta 1982 psychiatricky liečená pre diagnózu paranoidná schizofrénia F 20.0. Pre uvedenú poruchu bola osem krát hospitalizovaná, naposledy od 29.02.2020 do 13.03.2020 za asistencie polície. Neustále halucinuje, a produkuje bludné obsahy. Nasťahovala si do bytu bezdomovca. Iní ľudia od nej neustále mámia peniaze, opakovane nadbytočne bez reálnej potreby uzatvára nové zmluvy s telekomunikačnými operátormi, inak si nie je schopná sama zaplatiť šek (podľa informácií lekára od dcéry vyšetrovanej). T. odporučil obmedzenie spôsobilosti vyšetrovanej na právne úkony vo finančnej oblasti, v oblasti zdravotnej a sociálnej starostlivosti, s tým, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je potrebné realizovať na účely ochrany vyšetrovanej.

5. Z výsluchu navrhovateľky súd zistil, že dôvodom podaného návrhu je skutočnosť, že jej mama je psychicky chorá, a už od navrhovateľkiných desiatich rokov života trpí schizofréniou bez toho, aby tam bola nejaká prognóza zlepšenia. Bola opakovane hospitalizovaná, uzatvára nezmyselné zmluvy, berie si úvery, pričom následne je potrebné tieto zmluvné vzťahy riešiť. Vyšetovaná podľa navrhovateľky nevie hospodáriť s peniazmi. Dôchodok vyšetrovanej na pokrytie jej nákladov nepostačuje, rozdiel vykrývajú navrhovateľka so sestrou. Obavu o matku začala mať po tom, ako si táto nasťahovala do bytu bezdomovca. Vyšetovaná nemá žiaden majetok, býva v byte navrhovateľky, ktorý navrhovateľka nadobudla prevodom od starej matky. Vyšetovaná sa vie o seba postarať len v rozsahu základných úkonov, nemá iných príbuzných ako navrhovateľku a jej sestru.

6. Opatrovníčka vyšetrovanej (ktorá je, takisto ako navrhovateľka, dcérou vyšetrovanej), uvádzala, že jediným ich cieľom (jej a navrhovateľky, ako dcér vyšetrovanej), je dosiahnuť, aby sa vyšetovaná neopatrnými právnymi úkonmi, ktorých dôsledky nevie posúdiť, nedostala do zložitej ekonomickej, prípadne sociálnej alebo zdravotnej situácie. Podľa opatrovníčky vyšetrovanej od podania návrhu prevádzala pozemky v jej vlastníctve za neadekvátnu hodnotu, bez konzultácie s dcérami.

7. Zo znaleckého posudku č. 76/2022 T. zo dňa 03.07.2022 a z výsluchu znalkyne súd zistil, že v roku 1982 bola vyšetrovanej diagnostikovaná schizofrénia-paranoides, neskôr bola opakovane hospitalizovaná, za asistencie polície, z dôvodu porúch správania. Vyšetovaná je vedená ambulantne v psychiatrickej ambulancii T., ktorý uviedol, že k častým dekompenzáciám schizofrénie dochádza z dôvodu neužívania liekov a najmä nekritičnosti k svojmu ochoreniu. Vyšetovaná trpí poruchami vnímania, v zmysle halucinácií, myslenie je paranoidné, k svojim produkovaným bludom je nekritická, dokáže svoje chorobné prejavy občas aj disimulovať, je impulzívna, verbálne a fyzicky agresívna, často používa vulgarizmy a v obytnom dome v ktorom býva spôsobuje problémy. Počas psychiatrického vyšetrenia pretrvávali paranoidné perzekučné prejavy a hrubá nekritičnosť k svojmu ochoreniu. Z dôvodu jednak doporučenia ambulantného psychiatra a žiadosti navrhovateľky o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony po vykonaní znaleckého vyšetrenia znalkyňa uzavrela, že návrh je opodstatnený a odporučila, aby vyšetrovanej v dôsledku schizofrénie paranoides teda chronického ochorenia, ktoré nie je len prechodného charakteru, bola obmedzená spôsobilosť v oblasti rozhodovania o jej zdravotnom, stave, o jej liečbe, ambulantnej aj ústavnej, (a to tak pokiaľ ide o liečbu duševného stavu ale aj telesného stavu), ako aj oblasti rozhodovania o mieste pobytu. Znalkyňa tiež navrhovala obmedziť vyšetovanú v spôsobilosti v oblasti vystupovania pred štátnymi správnymi orgánmi a podpisovania akýchkoľvek zmlúv. Vyšetovaná podľa znalkyne nie je nespôsobilá ovládať svoje konanie. Konanie vyšetrovanej je chorobne motivované, vyšetovaná nevie testovať realitu, v dôsledku svojho ochorenia má hrubo narušenú kritičnosť a súdnosť

8. Samotná vyšetovaná na pojednávaní konanom 24.10.2022 nesúhlasila so závermi znalkyne, s tým, že nevie, z čoho znalkyňa vychádza. Uvádzala, že v minulosti bola ambulantne riešená, veci sa podľa nej dali do poriadku. Na pojednávaní chcela nahradiť súdne trovy, na ten účel chcela zanechať 10,- eur, s tým, že o na je bratislavčanka, karlovesťianka a nechce sa nikam sťahovať.

9. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 4/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.

10. Podľa § 10 ods. 1 OZ, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

11. Podľa § 10 ods. 2 OZ, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

12. Podľa § 248 ods. 1 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

13. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

14. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

15. Z vykonaného dokazovania a to predovšetkým znaleckým dokazovaním, mal súd za preukázané, že vyšetovaná trpí od roku 1982 závažnou duševnou chorobou - schizofrenia paranoides, aktuálne už s postprocesuálnym defektom osobnosti. V minulosti bola opakovane hospitalizovaná, v súvislosti so svojou diagnózou, pričom dôvodom boli vynechanie farmakoterapie a nedochádzanie na psychiatrické kontroly. Počas vyšetrenia u znalkyne vyšetovaná zmysel vyšetrovacej situácie nechápala, oponovala voči vyšetreniu a to z dôvodu neprítomnosti náhľadu na svoje ochorenie. Ochorenie vyšetrovanej nie je prechodného charakteru. Je to celoživotné ochorenie s dopadom na psychosociálne fungovanie, ktoré sa prejavuje zúženým kontaktom s realitou, zníženou kritičnosťou a tvorbou úsudku, ako aj rôznymi psychotickými prejavmi ako sú poruchy vnímania v zmysle halucinácií, poruchy myslenia s paranoidne - persekúčnými bludmi s dopadom na masívne poruchy konania, s tým, že ochorenie vyžaduje celoživotnú dispenzarizáciu a liečbu psychofarmakami. Diagnostikované ochorenie u vyšetrovanej vyžaduje dohľad inou osobou. S ohľadom na uvedené závery dokazovania, ako aj doporučenie znalkyne, súd obmedzil spôsobilosť vyšetrovanej, pokiaľ ide o spôsobilosť podávať návrhy na uzatváranie zmlúv a dohôd, uzatvárať zmluvy a dohody, spisovať zápisnice, samostatne konať a vystupovať pred finančnými inštitúciami, štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy, súdmi, a inými inštitúciami, rozhodovať o svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti, preberať doručované písomnosti, ako aj nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom s výnimkou dispozície s peňažnou hotovosťou vo výške 50,- Eur jednorazovo, maximálne 200,- Eur mesačne (výrok I. rozsudku), s tým, že súd zároveň ustanovil opatrovníka, navrhovateľku - sestru vyšetrovanej, ktorá vyšetovanú bude v rozsahu zodpovedajúcom obmedzeniu v spôsobilosti na právne úkony zastupovať, a v pravidelných intervaloch bude súdu po výkone funkcie opatrovníka podávať súdu správy (výrok II. rozsudku).

16. Nesúhlasné vyjadrenie vyšetrovanej súd vyhodnotil v kontexte záverov znaleckého posudku, pokiaľ ide o postoj vyšetrovanej k ochoreniu, ako aj potrebe jeho liečby, ale aj v kontexte prejavov ochorenia navonok, či už vo forme ľahkovážneho nakladania s majetkom, alebo nekritičnosti k vlastnému správaniu a dôsledkom takéhoto správania. Za relevantné pre rozhodnutie vo veci tak považoval súd odborné vyhodnotenie zdravotného stavu vyšetrovanej a schopnosti reálne posúdiť následky jej konania, a to tak ustanovenou znalkyňou, ako aj ošetrovujúcim psychiatrom. Rozsah obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony smeruje k ochrane vyšetrovanej tak v majetkovej (tak pokiaľ ide o dispozíciu s peňažnou hotovosťou, či už jednorazovo alebo v rámci mesiacia, ako aj pokiaľ ide o vstupovanie do majetkových vzťahov, prípadne realizáciu právnych úkonov), ako aj v sociálnej a zdravotnej oblasti (v prípade potreby rozhodovania napr. o liečbe vyšetrovanej, prípadne o jej umiestnení do zariadenia starostlivosti) a sleduje tak záujem vyšetrovanej. Samotné rozhodnutie súdu neznamena automatické umiestnenie vyšetrovanej v nejakom špecializovanom zariadení, hoci vzhľadom na závery dokazovanie, možnosť rozhodovať aj v tejto oblasti v budúcnosti zveruje ustanovenej opatrovníčke.

17. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 a § 251 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozsudku cestou Okresného súdu Bratislava IV na Krajský súd v Bratislave v štyroch vyhotoveniach. Právo na podanie odvolania nemá navrhovateľka a procesný opatrovník, ktorí sa tohto práva po vyhlásení rozsudku vzdali.

Podľa § 363 CSP v podanom odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, uvedenie spisovej značky, čo sa ním sleduje a podpis; § 127 ods. 1, 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov

sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) v rozhodnutiach.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, a) že neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. a) až h) CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).